

Uunga siunnersuut: Meeqqat 18-inik ukioqalernissami tungaanut pisortat ingerlataannik angalatitsiviit aqcutigalugit angalasussaattillutik meeqqatut akeqalernissaat, aningaasatigut qanoq naleqassanersoq Naalakkersuisut misissuinissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Misissuineq meeqqat akikinnermik angalasarnerannut malittarisassat allanngortinnissaannik tunngaviliissaaq, kingusinnerpaammilu UPA2025-mi inatsisartunut saqqummiunneqassalluni.
(Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapätôK', Naleraq)

Aamma

Uunga siunnersuut: Soraarninngornikut pisortat ingerlataannik angalatitsiviit aqcutigalugit akikinnerusumik angalasinnaanerat ukioq naallugu atuutilernissaa aammalu soraarninngornikunut billetsit ukioq naallugu killeqanngitsumik pisiassaasinnaanerat aningaasatigut qanoq naleqassanersoq Naalakkersuisut misissuinissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Misissuineq soraarninngornikut akikinnermik angalasarnerannut malittarisassat allanngortinnissaannik tunngaviliissaaq, kingusinnerpaammilu UPA2025-mi inatsisartunut saqqummiunneqassalluni.
(Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapätôK', Naleraq)

Siullermeerneqarneranut oqaaseqaat:

Meeqqat aqqaneq marluk sinnerlugit ukioqaleraangamik qinersisinnaalertarpat? Angajoqqaatik qimallugit suliffittaarlutik nammineq najugaqalertarpat? Meeraq aqqaneq marluk sinnerlugit ukioqaleraangami meeraajunnaartarpa?

Naamerluinnaq. Soorunami taamaangilaq. Kisianni inuiaqatigiittut tamatta pigisatsinni angalatitsivigut taamatut isumaqarput. Taamaassanngilaq, meeraq meeraavoq, immikkut nammineq meeraajunnaartitsiniarsarlutik pisarnerat unitsinneqassaaq. Meeraq meeraavoq, meeqqallu 18-it inorlugit ukiullit akikinnerusumik angalasinnaanerat piaartumik kinguarsarnagu, tullissaanimut qineqqusaarutigisinnaajunnaarlugu, maanna atuutilertariaqarpoq.

Naleqqamiit pingaartilluinnakkatta ilagivaat Inuiaat Kalaallit nunaminni angerlarsimaffeqarnerminni inuttut naleqassusertik ataqqinassusertillu innarlerneqartussaannngitsumik pigalugu toqqissisimallutik timikkut tarnikkullu peqqinnartumik inuuneqarnissaat.

Kalaallit inuiaqatigiit politikkikkut aaqqissuussaaneranni sumi najugaqarneq tunngavigalugu katagaattumik inissisimalluni inuiannik atugaqartitsisinnaanerput pinngitsoortissinnaanissaanut eqqumaffigisussaallutigu pisussaaffigivarput taamatullu inuuniarnikkut atugarisaatigulluunniit aamma naleqqussaasinnaassuseqartussaalluta taama pisariaqartitsisunut.

Tassa inatsisitigut tunngavilikkamik pisussaaffiliisumik inuit qanoq issusaat aallaaviulluni periarfissaqartitsineq nunap innuttaminut isumaginninnera aamma isiginninneranik taaneqarsinnaasoq.

Taamaattumik Inuiaat kalaallit nammineq pigisatsinni soorlu inunnik angallassissutini akitigut qanoq atugaqartitsinissarput inuit imminnut illersorsinnaanerit imminnullu pilersorsinnaassutsikkut killeqartuni pissusissamisoorpoq aqqissueqqissagutta, tamannalumi siunnerfigalugu Naleqqamiit Inatsisartuni ilaasortaq Jens Napaattoq siunnersuuteqarpoq.

Naleqqamiit isigisatta ilagivaat silaannakkut inunnik assartuutini akeqartitseriaasianni kinaluunniit meeraq 12 angullugit ukioqaleraagat inersimasutut akeqartinneqartartoq.

Naalackersuisooqatigiinniit paattoorneqarsinnaanngilaq ima Naleqqamiit oqarutta:

“Inatsisitigut meeraq meeraasussaatitaavoq 18-inik ukioqalernissaa tikillugu, tamannalumi Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissut naapertorlugu, immikkoortumi siulliusumi ilaatigut imatut allaqqasoqarpoq, issuaavunga:

“Artikel 1

Isumaqatigiissummi matumani meeraq ima paasineqassaaq tassaasoq, inuk kinaluunniit 18-it inorlugit ukiulik...”

Issuaaneq naavoq.

Taava qangalili piffissaagaluarpoq meeraq meeqqatut inatsisitigut aamma illersorneqarnissaa.

Apeqqutit arlaqartut aqqissuusseqqinnissamut attuumassuteqarlutik naleqqussaqqinneqartussatut nalilerneqarsinnaasut arlaqarput. Meeraq inuusuttuaranngortutut isigilertarparput qassinik ukioqaleraagat? Meeqqat atuarfianniit soraarummeernermi kingornani atuarfinnut ilinniarfinnulluunniit allanut aallassappata 18 ataallugit sulii ukioqarlutik tamanna atuarfeqarfinni ingerlatsivinnilu aamma iluaqutissartaqarsinnaanera arlalitsigut Naleqqamiit isigivarput, kiisalu nunaminnut utimut ulluni nalliuttorsuarni soorlu Juullisioriasappata allatigulluunniit aasaanerani atuangiffeqassappata ilaqutaasut nammineq akilertariaqagaanni annertuumik ilaqtariinnut iluaqutissiisussaavoq siunnersuut siunnersuutigineqartutut isikkoqartillugu akuerineqaruni atuutsilersinneqarunilu.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissut meeraq 18-iliinissami tugaanut meeraasussaatitaasoq inuiaat kalaallit nammineq pigisatsinni ingerlatsivinni soorlu inunnut assartuinnermi angallassissutini inersimasutut pineqarnera Naleqqamiit akuerinngilarput.

Tassani akuersinnginnermi tunngavigalutigu meeraq 12-inik ukioqaleruni inersimasutut akiliisussaatitaalersarnera angallannermi.

Inummi aningaasarsiornikkut sulii imminut pilersoranilu imminut napatissinnaanera imminullu illersorsinnaanera sulii killeqartunut atugassarititigut iluarsisariaqarpagut tikkuarneqassanngikkutta meeraq meeraasussaatitaanerani ukiuliussaq kalaallit ingerlatsiviini nammineq pigisaminni atunngikkipput. Taamaattumillu inuiaat nammineq pigisatsinni silaannakkut immatigullu angalatitsivinni kinaluunniit inuk 18 ataallugu ukiulik meeqqatut akeqartinneqartariaqarpoq angalanermi akigititaasunut.

Punkt 105

Soraarninngornikut pisortat ingerlataannik angalatitsiviit aqutugalugit akikinnerusumik angalasinnaanerat ukioq naallugu atuutilernissaa aammalu soraarninngornikunut billetsit ukioq naallugu killeqanngitsumik pisiassaasinnaanerat aningaasatigut qanoq naleqassanersoq Naalakkersuisut misissuinissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Misissuineq soraarninngornikut akikinnermik angalasarnerannut malittarisassat allanngortinnissaannik tunngaviliissaaq, kingusinnerpaammilu UPA2025-mi inatsisartunut saqqummiunneqassalluni.
(Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapãtôK, Naleraq)

Inuiaqatigiit pigisaasa utoqqaat iluanaarniarfissaraat? Utoqqaat aasakkut utoqqaajunnaartarpat? Siusinaartumik soraarnerussutisiallit, innarluutillit allallu aasakkut innarluutaaruttarpat?

Naamerluinnaq. Soorunami taamaangilaq. Kisianni inuiaqatigiittut tamatta pigisatsinni angalatitsivigut taamatut isumaqarput. Taamaassanngilaq, akikinnerusumik angalasinnaanerat ukioq kaajallallugu piaartumik kinguarsarnagu tullissaanimut qineqqusaarutigisinnaajunnaarlugu maanna atuutilertariaqarpoq.

Nalunngilarput nunatta iluani silaannakkut angallannermi soorunami akit assigiinngitsuusut, soorunami pissusissamisoortutut isigivarput nammineq toqqakkatsinnik angerlarsimaffeqaratta nunatta iluani. Taamaattorli Naleqqamiit oqaannangilagut sumi najugaqariaaseq inuup nammineq pisuussutigigaa.

Nunatta iluani nammineq pigisatsinni inuiaat imminnut illersorsinnaanermikkut imminullu pilersorsinnaanermikkut killeqartunut atugassarititaasut naleqqussartariaqarpagut pingaartumik ullutsinni inuuniarnikkut taama akisutigisumik kiffartuunneqarnikkullu taama assigiinngiiaartigisumik politikikkut aaqqissuussaanitta atugassaqartitsinerani.

Nunap karsia aningaasanik tigiagassaqarpat suliffissaaleqisullu ikilismappata tamanna isumaqanngilaq nunap inuunik atugassarititaasut kusarnartuusut, tassami inuit iluangersortut sakkortuumillu aaqqissuussaanikkut eqqornerlunneqartut pitsanngorsaaviginissaannut massakkut Naleqqamiit Jens Napaattuumit siunnersuutigineqartumi aaqqiissutissat ilaat tikipparput pingaaruteqartoq pinngitsoortinneqarsinnaanngitsorlu oqartarutta inuk qitiutillugu kiffartuussissalluta.

Pineqarput soraarnerussutisiallit siusinaartumillu pisartagaqalersimasunut pisortat pigisaannit ingerlataannik aammalu ingerlatsivinni isumaqatigiissuteqarfiusuni angalatitsiviit aqutugalugit akikinnerusumik angalasinnaanerat.

Siunnersuutip tunngavimmini imarisaani ilaareerput inuit utoqqalinersiuteqartut siusinaartumillu pisartagaqalersimasut tassa innarluuteqartut ersittumik ersinngitsumilluunniit.

Taakkua qaammammusiarisartagaat ineqarnerminnut kiassarnerminnut ullutsinnilu inuunermi atugarisatsinni attaveqaatinut nerisaqarnerminnullu ilami sorpassuarnut imminut pilersorniarlutik imminullu atisalersorniarlutik aningaasat atortagaat naammangereertut suli nunap atugassarititsaanit politikikkut aaqqisuinerup malitsigisaanik eqqornerlunneqaqattaartut pitsanngorsaavigerusuppagut Naleqqamiit.

Taamaammallu massakut siunnersuutaavoq taakkua kiffartuussivitsigut inuiaat kalaallit pigisaannit kiffartuunneqarnerini oqilisaassinissaq.

Tamannalumi pisussaaffigaarput maani inatsisartuni uagut issiasugut inatsisartummi naalackersuisunut sulititsisuupput, allaqqasoqarpormi.

Piginnittuunermut politikki 28. marts 2023-meersoq naapertorlugu Naalackersuisut aqutsinermut allagaataat – Namminersorlutik Oqartussat Aktianik piginneqatigiiffii

“... Ingerlatseqatigiiffiit inuiaqatigiinnit pigineqarnerat, taamaalillunilu inuiaqatigiinnik sullissisusaanerisa erseqqissaatigineqarnissaa isumaqatigiissuteqarnermi anguniakkat pingaarnersaraa.”

Tungavissaqarpugut inuiaqatigiinnut pisussaaffiliisummik, pisussaaffik akisussaaffeqartumik tigullugu innuttaasunut soraarnerusutisiaqartunut siusinaartumillu aningaasanik pisartagaqalersimasunut suliffeqarnikkut imminut pilersorsinnaajunnaarsimasunut pisussaavugut ikiitissalluta ulluinnarni inuttut atugarisaatigut naleqqussaaffigissallutigut.

Puiorneqassanngillat taakkua inuttut naleqassusaat, ataqqinassusaat, periarfissaallu pitsaanagerusariaqarput politikikkut sinaakkusiinermi ataavartussamik ukiup ulluisa ingerlaviini ukioq kaajallallugu.

Soraarnerussutisiallit siusinaartumillu pisartagaqartut inuiaat pigisatsinni angalatitsiviit kiffartuussiviini aammalu kiffartuussinissamut isumaqatigiiffiusuni tamani atuuttussanngorlugu inatsisitigut inissinneqartariaqarpoq periarfissaq taakkununga naleqquttunngorlugu.

Inuunermi imaattariaqanngilaq, kinaluunniit kalaallit nunaanniittoq soraarnerussutisiaqalernini imaluunniit siusinaartumik aningaasanik pisartagaqalernini pissutigalugu taakkua inuuniarnikkut amingangaarmata ilaqtaminit ikiorneqanngikkuni sumiiffimini nikeqqittussaannngitsutut imminut isigilernissani inississangaa.

Naleqqamiit puiunngilarput inuup naleqassusaa, sulilu peqqikkallartilluni sulilu angalaarsinnaatilluni periarfissinneqartariarpoq akitigut tassunga naleqqussakkamik taama piumaguni pisariaqartikkuniulluunniit.

Soorunami ullumikkut angalatitsiviit ukiumut isertittagaannut malunniuteqarsinnaassaaq allannguuteqartoqarpat, sunaluunniit akisooq amerlasuunit akissaqartinneqarneq ajorpoq akissamik katerseqqaarsimatinnani.

Akillu unamminartut atuisartunut periarfissiisarlutik malitsigisarlugulu niuerutigineqartup atorluarneqarneranik. Taamatuttaaq inississinnaaneq periarfissaaratarsinnaavoq angalatitsivinni.

Inuiaqatigiit pigisatta angallassiviatigut inuit soraarnerussutisiallit siusinaartumillu pisartagaqalersimasut peqqissaavimmiit angallanneqartartut eqqarsaatigissagaanni aamma malitseqarsinnaavoq peqqinnissaqarfiup aningaasartuutigisartagaanut ukiumut.

Soorunami angalatitsiviup ukiumut isertitagaanut sunniuteqarsinnaavoq qanorluunniit isikkoqarluni inernera.

Taamaattoq Naleqqamiit isumaqanngilagut inuit soraarnerussutisiallit siusinaartumillu aningaasanik tigusartagaqalersimasut imminut tamakkiisumik pilersorsinnaanngitsut isertitsiniutaanissaat inuiaqatigiit nammineq pigisatsinniit.

Akerlianillu periarfissikkusuppagut taakkua atugaasa pitsanngorsaqqinnissaannut angallattarneq eqqarsaatigalugu.

Siunnersuutit marluk imm. 94 aamma imm. 105 pillugit taamatut oqaaseqarluta ataatsimiititaliamut susasaqartumut piaartumik piviusunngornissaanut suliaqartoqarnissaa anguniaqqullugu ingerlateqqipparput.